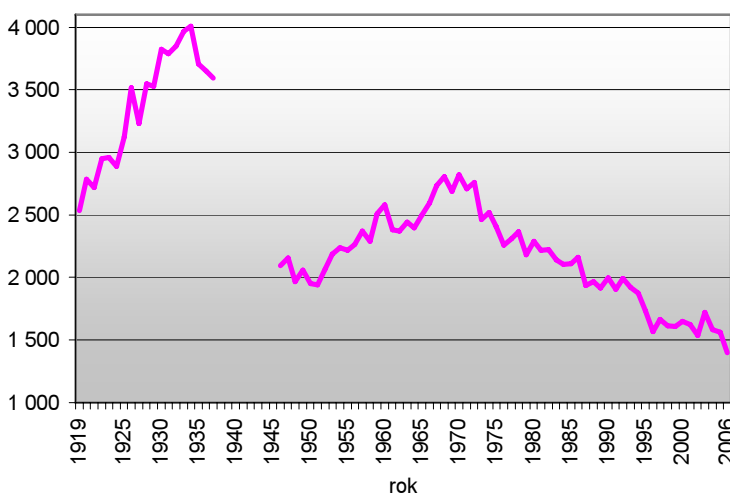

5. Sebevraždy (kódy X60-X84)

Sebevraždy, v terminologii 10. revize MKN označené jako úmyslná sebepoškození, tvoří druhou nejpočetněji zastoupenou skupinu příčin úmrtí.

Počty sebevražd mají sestupný trend a to nejen z pohledu platnosti současné revize MKN, to je od roku 1994, ale i z dlouhodobého hlediska a to od počátku 70. let. Údaje všech roků sledovaného období jsou menší než ve všech letech dřívějších. Počet zemřelých sebevraždou v roce 2006 představuje méně než polovinu poválečného maxima z roku 1970 a cca třetinu z historicky největšího počtu, který byl v roce 1934.

Graf 5.1. Zemřelí sebevraždou

Úbytek sebevražd žen byl větší než mužů a tak se zvyšovalo zastoupení mužů na úhrnu. V posledních třech letech podíl mužů již převýšil 80 %.

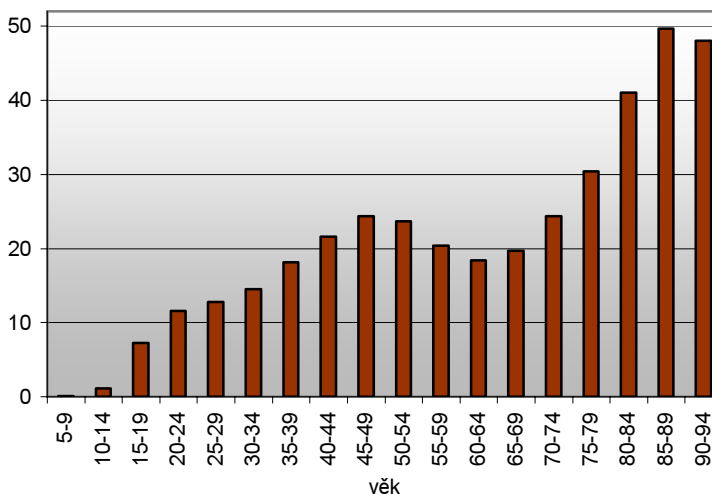
Tab. 5.1. Zemřelí sebevraždou

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Celkem	1 872	1 733	1 568	1 666	1 613	1 610	1 649	1 623	1 534	1 719	1 583	1 564	1 400
v tom: muži	1 341	1 284	1 206	1 311	1 268	1 285	1 298	1 294	1 216	1 365	1 286	1 272	1 142
ženy	531	449	362	355	345	325	351	329	318	354	297	292	258
Podíl mužů (v %)	71,6	74,1	76,9	78,7	78,6	79,8	78,7	79,7	79,3	79,4	81,2	81,3	81,6

Sebevražd celkem i samostatně za muže se vzrůstajícím věkem přibývalo až k vrcholu ve skupině 45-49letých. Ženy měly maximum ve skupině o pět let starší.

**Graf 5.2. Zemřelí sebevraždou podle věku
na 100 tis. obyvatel
průměrné roční údaje za roky 1994 – 2006**

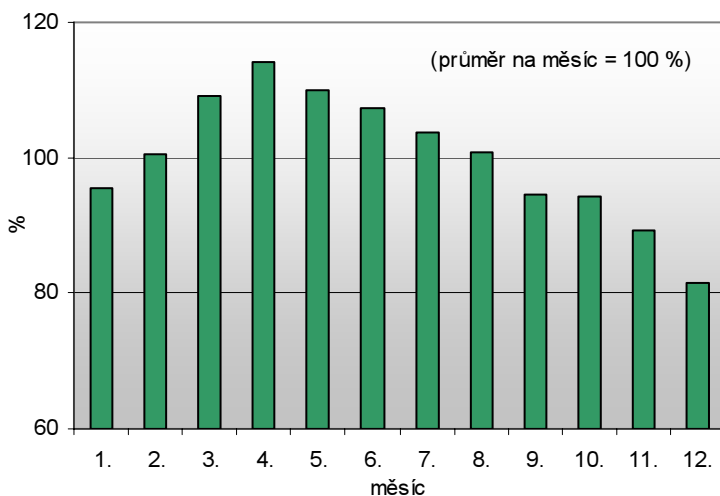
Rozložení počtu sebevražd do věku necharakterizuje přesně intenzitu sebevražednosti, neboť věkové skupiny jsou různě početné. V přepočtu ke stavu obyvatel vzrůstá sebevražednost k prvnímu vrcholu ve věku 45-49 roků, pak do 60-64 roků klesá. Pak se s narůstajícím věkem vývoj opět obrací k trvalému nárůstu a od věku 75 roků je předchozí vrchol převyšén. Tento vztah týkající se celé populace je dán hlavně situací v sebevražednosti mužů. Obdobný vývoj je však patrný i v sebevražednosti žen, první vrchol je ve věku o 5 let vyšším a je následně překonán hodnotami 65letých a starších.

Sebevražednost mužů je v jednotlivých pětiletých skupinách 3-6,5násobně větší než u žen, největší je rozdíl u 20-29letých.

Graf 5.3. Zemřelí sebevraždou v jednotlivých měsících roku v úhrnu za roky 1994 – 2006

I když v rozdělení sebevražd do měsíců nejsou tak velké rozdíly mezi největšími a nejmenšími hodnotami jako u některých jiných příčin, jsou u této skupiny změny v průběhu roku plynulé a zároveň poměrně stabilní. Měsícem největšího počtu sebevražd byl duben, pak počet klesal až k minimu v prosinci a od ledna opět vzrůstal.

Jednoznačně nejrozšířenějším způsobem provedení sebevraždy je oběšení (uškrcení, zadušení). V úhrnu připadalo na tuto formu odchodu ze života 60 % případů. S velkým odstupem za výše uvedeným způsobem následují sebevraždy otravou (11 %), zastřelením (10 %) a skokem s výše (8 %). Mezi muži a ženami jsou ve způsobu provedení sebevraždy patrné výrazné rozdíly. U obou pohlaví je sice na prvním místě oběšení, ale zatímco u mužů tvoří téměř dvě třetiny všech sebevražd, u žen méně než polovinu (44 %). Na dalších pořadích podle četnosti je pak u mužů zastřelení, otrava a skok s výše, u žen je to otrava, skok s výše (oba způsoby s výrazně větším podílem než u mužů) a pak již s podstatně menším podílem než u předešlých způsobů, utopení.

Podrobné analýze sebevražd jsou věnovány samostatné publikace ČSÚ:

Sebevraždy v České republice v letech 1960-1995 (kód publikace 04 20-96) vydaná v roce 1996,

Sebevraždy 1996-2000 (kód publikace 4012-01) vydaná v roce 2001,

Sebevraždy v České republice 2001 až 2005 (kód publikace 4012-06) vydaná v roce 2006.

Druhá a třetí z uvedených publikací jsou k dispozici i na internetových stránkách ČSÚ na adresách:

<http://czso.cz/csu/2001edicniplan.nsf/p/4012-01>

<http://czso.cz/csu/2006edicniplan.nsf/p/4012-06>